

Inhoud

Voorwoord	p. 3
Definitie	p. 5
Geschiedenis van de ommegangkapellen	p. 6
Kapellen bij een lindeboom	p. 9
1. De kapellen van de ommegang	p. 11
2. De gevelniskapellen	p. 25
3. De veldkapellen	p. 28
4. De kruisen	p. 52
Bronvermelding	p. 55
Kaart met ligging van de kapellen	p. 57

Voorwoord

Op acht september beleeft Nazareth zijn jaarlijkse Mariale Ommegang ter ere van Maria Geboorte, de patrones van de parochie. Gelovigen van Nazareth en omgeving houden dan biddend halt bij de dertien met kleurige bloemtapijten versierde kapelletjes. Vlijtige handen van de buurtbewoners toveren zelfgeweekte bloemen om tot echte kunstwerkjes. De ommegang blijft, ook in deze ontkerkelijkte wereld, een succesverhaal.

Naast de kapelletjes van de Maria-omwegang hebben de beide deelgemeenten Nazareth en Eke, nog talrijke andere merkwaardige kapellen. Van sommige vertelden de buurtbewoners de ontstaansgeschiedenis mondeling aan elkaar door.

Kapelletjes verschijnen tussen het groen, soms subtiel en onopvallend. Andere sieren stijlvol het straatbeeld. Enkele exemplaren zijn al eeuwenoud. Diep in de nis van de kapel, veelal achter een traliewerk, staan kleurige beeldjes van de Heilige Familie: stille getuigen van vele jaren Mariaverering in deze gemeente, die de kenmerkende naam 'Nazareth' draagt.

Dit waardevolle onroerend erfgoed wordt in dit boekje vereeuwigd. Achteraan is een wegenkaart toegevoegd met de ligging van alle kapellen.

Nazareth is gelegen in het gebied 'Scheldeveld', het vlakke land tussen Leie en Schelde: een ideale omgeving om te wandelen en te fietsen. Deze publicatie kan een aanleiding zijn om tijdens een fiets- of wandeltocht even te pauzeren bij de Nazarethse kappelletjes. Een bezoek loont zeker de moeite!

Ivan Schaubroeck
schepen van toerisme
september 2011

Definitie

Een kapel is een niet al te grote ruimte, bestemd voor de christelijke godsdienstuitoefening. Een kapel kan alleen staan of onderdeel zijn van een kerk, een huis of een klooster.

Het begrip kapel is hier te begrijpen als een bidhuisje of bidplaats langs de openbare weg. Behalve de vrijstaande veldkapellen zijn er ook kapellen in een muur ingebouwd.

De naam is ontleend aan het laat-Latijnse 'capella', verkleinwoord van 'cappa', mantel. De halve mantel die Sint-Maarten weggaf aan een arme, werd een relikwie en de ruimte waarin de mantel werd bewaard ging capella of kapel heten. Later werd kapel de naam voor een bedehuis.

Geschiedenis van de ommegangkapellen

De ommegang

De ommegang is een optocht waarbij de gelovigen de vijftien geloofsmysteries van de rozenkrans gedenken. Er zijn blijde, droevige en glorievolle mysteries.

Reeds vóór 1400 is er melding van de ommegang in Nazareth. De stoet bleef op verschillende plaatsen staan en na de ommegang kwamen de geestelijke en wereldlijke overheden bijeen in de pastorie, waar op kosten van de kerk een banket plaatsvond. In die tijd werden godsdienstige feesten bijgewoond door priesters, magistraten, gilden, broederschappen, zangers, muzikanten en bedevaartgangers.

In Nazareth start de ommegang aan de kerk in het Dorp. In de kerk is het eerste mysterie te zien: de boodschap aan Maria. De optocht besluit ook in de kerk, waar het vijftiende mysterie voorgesteld wordt: de kroning van Maria in de hemel. Beide mysteries zijn te zien in de glasramen (1918-1919) van de rechter- en linkerkerisbeuk.

De traditie wil dat elk jaar op acht september het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth meegedragen wordt in de stoet.

De kapellen van de ommegang

De kapellen van de ommegang van Nazareth worden vermeld in de kerkrekeningen van 1678 en 1712, in de opsomming van de uitgaven voor het herstellen van de 'omwegangstaties'.

In 1876 deed pastoor Verburgt een bijzondere inspanning om verdwenen kapellen in Nazareth opnieuw te bouwen. Deze kapellen zijn nog steeds te herkennen aan hun typische bouwstijl: puntig dak, ingebouwde nis met een hek van loodrechte ijzeren staven en een witte ingemetste zandsteen.

Enkele jaren later liet pastoor Présiaux (1897-1909) de papieren beeltenissen vervangen door stenen beelden.

De rozenkrans

De rozenkrans of paternoster is een gebedssnoer van 5 grote en 50 kleine kralen. Het is bedoeld om de tel niet kwijt te geraken

bij het opzeggen van het rozenkransgebed. Door de rozenkrans driemaal te doorlopen bidt de gelovige 15 keer het Onzevader (Pater noster) en 150 keer het Weesgegroet (Ave Maria). Tijdens het gebed wordt het leven, het lijden en de verrijzenis van Jezus herdacht.

De rozenkrans bestaat hoofdzakelijk uit Weesgegroetjes doordat de Mariadevotie in de dertiende eeuw een grote bloei kende, vooral buiten de kloosters. In tegenstelling tot de kloosterbroeders konden de ongeletterde gelovigen de 150 (Latijnse) psalmen niet uit het hoofd opzeggen. In de plaats daarvan baden zij 150 keer het Weesgegroet (Ave Maria).

Vanwaar de naam rozenkrans? Maria werd wegens haar maagdelijkheid in enkele middeleeuwse verhalen 'roos' genoemd. In die tijd bestond bij sommige gelegenheden het gebruik om het hoofd van jonge meisjes met rozen te omkransen. Stilaan begon men de aaneenschakeling van groeten aan Maria, de vrouw die men aanbidt, als een krans van rozen te beschouwen.

Kapellen bij een lindeboom

Lindeboom

Bij de Germanen was de lindeboom een heilige boom, toegewijd aan Freia, de godin van de liefde, gerechtigheid, huiselijk geluk en vruchtbaarheid. In de schaduw van de linde werd rechtgesproken en vergaderd.

De Kelten plantten vaak een linde om zich te beschermen tegen onheil en om voorspoed af te dwingen. De geest van de linde beschermde huizen, kerken en waterbronnen.

Ook later werd de linde als 'goede boom' beschouwd: een ontmoeting onder de lindeboom leidde tot een gelukkig huwelijk.

De lindeboom werd ook veel aangeplant als symbool van burgerlijke vrijheid. In verschillende dorpskernen zien we nog lindebomen als vrijheidsbomen.

Mariaboom

De linde is het symbool voor moederlijkheid. De boom voedt met de nectar van zijn bloesems vele insecten, vooral bijen. De boom geeft aan mensen rust en troost. Bloemen, blad en bast zijn geneeskrachtig. Daarom was de linde de Mariaboom bij uitstek.

Kapellen bij een lindeboom

In de middeleeuwen geloofde men dat in sommige lindebomen heksen en nimfen huisden, die de voorbijgangers onverhoeds besprongen. Om deze kwade machten in te tomen, hing men kapelletjes in de bomen.

Tijdens de kerstening werd de verering bij heilige bomen verboden. Vele heilige bomen werden omgehakt en het hout werd vaak gebruikt voor de bouw van een kerk of kapel. Soms bleef de boom zelf behouden en dan plaatste men gewoonlijk een kruis, beeld of kapelletje bij (of in) de boom om op die manier de bevolking te kerstenen.

1. De kapellen van de ommegang

1ste kapel van de ommegang

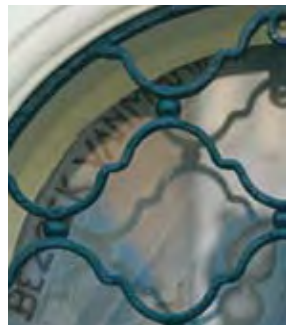
Locatie **1**: 's Gravenstraat 76

Bouwjaar: 1952

De eerste kapel van de ommegang is de eerste halte van de stoet gelovigen, nadat zij in de kerk het eerste mysterie herdacht hebben.

De gevelniskapel is ingewerkt in de rechtermuur van de voortuin en werd in 1952 in opdracht van dokter Cordier gebouwd. De nis is afgesloten met een gekruist traliewerk.

De oude beeldengroep refereert aan het tweede mysterie van de rozenkrans, namelijk het 'bezoek van Maria aan haar nicht Elisabeth'. Deze tekst werd boven de nis aangebracht.

1. De kapellen van de ommegang

2de kapel van de ommegang

Locatie **2**: 's Gravenstraat 42

Bouwjaar: 1930

De kapel werd opgetrokken uit dezelfde steen als het aangrenzende huis. Op het dak liggen zwarte pannen.

De nis is afgesloten met een traliehek met rechtstaande staven, waarboven een gemetst kruis is ingebouwd.

De beeldengroep stelt 'de geboorte van Jezus' voor (3e mysterie). Het kindje Jezus wordt omringd door Maria, Jozef, een herder met schaap en een koning met geschenk.

1. De kapellen van de ommegang

3de kapel van de ommegang

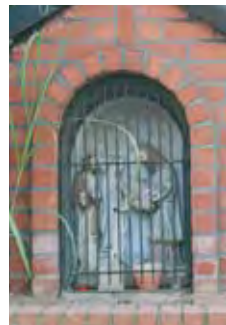
Locatie **3**: 's Gravenstraat 20

Bouwjaar: 1976

De kapel werd in 1976 gebouwd ter vervanging van een oude kapel, die aan de overzijde van de straat stond, maar door werkzaamheden moest wijken.

De vrij kleine, in rode baksteen opgetrokken kapel werd afgedekt met zwarte glazuren pannen en op de top staat een ijzeren kruis.

Traliewerk met rechte ijzeren staven sluit de nis af. In de nis staat een beeldengroep die 'de opdracht van Jezus in de tempel' voorstelt.

1. De kapellen van de ommegang

4de kapel van de ommegang

Locatie **4**: hoek Steinstraat-Kappellestraat

Bouwjaar: 1876

Deze kapel is een van de oudste stenen kapellen en behoort tot de groep kapellen die in 1876 in opdracht van pastoor Verburgt werd heropgebouwd.

De kapel is in oude, rode baksteen opgetrokken. Het oude kruis op het dak heeft een bijzondere vorm. Een hek met loodrechte ijzeren staven sluit de nis af. Onder de nis is een witte zandsteen opgenomen in het metselwerk.

De beeldengroep is een voorstelling van 'Jezus in de tempel bij de schriftgeleerden' (5e mysterie). Jezus onderwijst de Heilige Schrift en wordt geflankeerd door Maria en Jozef aan de linkerkant en twee schriftgeleerden aan de rechterkant.

1. De kapellen van de ommegang

5de kapel van de ommegang

Locatie **5**: hoek Steinstraat-Stropstraat

Bouwjaar: 1876

Deze kapel is van hetzelfde type als de vorige. Onder de nis is een witte zandsteen ingemetst, zonder inschrift.

De beeldengroep vertelt het 6e mysterie: 'de doodstrijd van Jezus in de Hof van Olijven'. Jezus ligt geknield. Rechts is een engel met een beker. Op de achtergrond zien we bomen en slapende apostelen.

Verschillende kapellen worden onderhouden door families en buurtbewoners, een getuigenis van geloof en vertrouwen in God. Aan deze kapel treft u altijd verse bloemen aan.

1. De kapellen van de ommegang

6de kapel van de ommegang

Locatie **6**: Drapstraat 16-18

Bouwjaar: 1960

De kapel is gebouwd in 1960, nadat de vorige kapel werd afgebroken door de verbreding van de Drapstraat. De vroegere kapel was een hoektorentje met scherpe spits, dat aanleunde aan de woning met huisnummer 18.

De voorzijde van de huidige kapel bestaat uit natuursteen. De omlijsting, nis en dekplaten zijn opgebouwd uit witte steen. Boven de nis is een stenen kruis ingewerkt.

De beeldengroep stelt het 7e mysterie voor: 'de geseling van Jezus'.

1. De kapellen van de ommegang

7de kapel van de ommegang

Locatie **7**: Drapstraat 32

Bouwjaar: 1983

Deze kapel behoort tot het type van 1876, maar werd pas in 1960 gebouwd. In 1983 werd de kapel herbouwd met dezelfde oude stenen.

De nis wordt afgesloten door ijzeren traliewerk met rechte staven.

De beeldengroep toont 'Jezus die gekroond wordt met doornen' (8e mysterie).

1. De kapellen van de ommegang

8ste kapel van de ommegang

Locatie **8**: begin van de Ommegangstraat

Bouwjaar: 1957-58

Deze kapel is opgetrokken uit baksteen, maar de plint en de hoeken zijn in natuursteen. De omlijsting van de nis en de dekplaten zijn in witte zandsteen. Het dak is bedekt met leien. Boven de nis is een kruis in witte zandsteen ingewerkt.

De nis wordt afgesloten door een ruitvormig gevlochten ijzerwerk. Onder de nis is een witte zandsteen ingemetseld, met het inschrift IX.

Het 9e mysterie van de rozenkrans is: 'Jezus draagt zijn kruis naar de berg van Calvarië'.

1. De kapellen van de ommegang

9de kapel van de ommegang

Locatie **9**: Ommegangstraat 2

Bouwjaar: 1958

De kapel heeft dezelfde opbouw als de 8e kapel.

De beeldengroep stelt het 10e mysterie voor: 'de kruisiging en dood van Jezus'.

1. De kapellen van de ommegang

10de kapel van de ommegang

Locatie **10**: hoek Ommegangstraat-Kasteelstraat

Bouwjaar: 1958

Deze kapel werd net als de 8e kapel opgetrokken uit baksteen en vertoont dezelfde kenmerken.

Het 11e mysterie luidt: 'Jezus staat op uit het graf.' Rechts van hem staan twee Romeinse soldaten.

1. De kapellen van de ommegang

11de kapel van de ommegang

Locatie **11**: Kasteelstraat, in de dreef naast het kasteel

Bouwjaar: vóór 1860

Deze kapel is de grootste van de ommegang: 3 meter hoog, 2 meter breed, 1,30 meter diep. De kapel is opgebouwd uit scheldesteen. Het onderste gedeelte is een lage, diepe nis.

Boven de nis, die een altaartafel vormt, staat een Mariabeeld van 1 meter hoogte met op het voetstuk de tekst 'Marie conçue sans péché'.

De kapel is afgesloten door een ijzeren deur met rechte staven. Het geheel is bezet met fijn traliewerk.

In de top van de gevel bevindt zich een cartouche met vermoedelijk het wapenschild van het geslacht Rockolfing, heer van

1. De kapellen van de ommegang

Nazareth. Men neemt aan dat de kapel gebouwd is vóór 1860, het sterfjaar van de laatste kasteelheer van het geslacht Rockolfing.

De beeldengroep in de nis toont 'Jezus die ten Hemel opstijgt' terwijl drie apostelen toekijken.

1. De kapellen van de ommegang

12de kapel van de ommegang

Locatie **12**: Hoek Kasteelstraat-'s Gravenstraat

Bouwjaar: 1910-14

De kapel is geïnspireerd op het bouwtype van 1876. Door gebruik te maken van een spitsboog is het dak evenwel veel puntiger en hoger dan de oude types.

De nis is voorzien van witte glazuren tegeltjes en buiten is de nis omlijst door grote glazuren, zwarte stenen. Het dak bevat zwarte en rode geglaazuurde pannen en een gedraaid ijzeren kruis. Onder de nis is een grote witte zandsteen gemetseld waarin de letters 'S.T.M.' (Santa Maria) zijn uitgekapt.

De beeldengroep stelt 'de zending van de heilige Geest' voor. We zien zes apostelen met vurige tongen boven hun hoofd en met Maria in hun midden. Boven de beeldengroep staat een Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes.

1. De kapellen van de ommegang

13de kapel van de ommegang

Locatie **13**: 's Gravenstraat 76

Bouwjaar: 1919

De niskapel in de linkermuur van de voortuin werd in 1952 gebouwd in opdracht van dokter Cordier.

De nis is afgesloten met een gekruist traliewerk. Bovenaan de nis is te lezen: 'Hemelvaart van Maria'.

De oude beeldengroep refereert naar het 14e mysterie van de rozenkrans, 'de tenhemelopneming van Maria'.

2. De gevelniskapellen

Leegzakstraat

Locatie **14**: Leegzakstraat 1

Aan de beeldengroep van de Heilige Familie te zien, moet dit een heel oude gebedsplaats zijn. De beelden achter het getralied deurtje lijken al jaren onaangeroerd.

2. De gevelniskapellen

Burgerlijk Godshuis

Locatie **15**: Drapstraat 16 (ex-Wielkine)

We mogen met vrij grote zekerheid aannemen dat het beeld de Heilige Vincentius a Paulo voorstelt.

De zusters van Waregem, die het godshuis moesten uitbaten, heetten oorspronkelijk 'de geestelijke dochters van de H. Vincentius a Paulo'. Na 1833 veranderde de naam in 'congregatie van Onze-Lieve-Vrouw en de Heilige Vincentius'. Brieven die naar de zusters gestuurd werden, waren gericht aan 'de zusters van Vincentius a Paulo'.

Vincentius a Paulo is de patroonheilige van de liefdadigheidsinstellingen en wordt in de iconografie gewoonlijk met een of meerdere kinderen voorgesteld.

2. De gevelniskapellen

Ten Edestraat

Locatie **16**: Ten Edestraat 63

Het eigenaardige aan dit kapelletje is dat het ingebouwd is in de woning.

In de kapel staat een gekroond beeld van Onze-Lieve-Vrouw ter Zege met Jezus op de arm.

3. De veldkapellen

's Gravenstraat

Locatie **17**: 's Gravenstraat 189

Het in bakstenen opgetrokken gebouwtje werd gecementeerd en staat dicht tegen de rijweg. Voor de nis werd een metalen rooster geplaatst. Het beeld stelt Onze-Lieve-Vrouw voor met kind op de arm.

3. De veldkapellen

Kapel Stenen Molen

Locatie **18**: hoek Drapstraat-Groendreef

Bouwjaar: jaren 1950

De kapel is gebouwd uit grove natuursteen. Het Onze-Lieve-Vrouwebeeld wordt afgeschermd door traliewerk.

De kapel is het gevolg van een belofte van de familie Nachtergale, die aan de Stenen Molen woonde. Een van de zonen kreeg op veertienjarige leeftijd kinderverlamming. De familie bad dat hij in leven mocht blijven en ze beloofde in dat geval Onze-Lieve-Vrouw een gebedsplaats te bezorgen.

Enkele buurtbewoners realiseerden in het begin van de jaren 1950 een gebouwtje op de hoek Groendreef-Drapstraat. Door de verbreding van de gewestweg moest de kapel worden verplaatst.

3. De veldkapellen

Steinstraat

Locatie **19**: Steinstraat 31

Bouwjaar: 1960

De kapel, die dicht naast de geasfalteerde weg staat, is opgetrokken uit moonsteen. Twee smeedijzeren kandelaars sieren het witte Mariabeeld.

De kapel werd gebouwd in 1960 naar aanleiding van het ontstaan van de nieuwe sociale woonwijk. In samenspraak met de parochiepriesters nam de KWB (Katholieke Werknemers Bond) het initiatief om samen met de proost Daem en onderpastoor De Cock geld in te zamelen voor de bekostiging van het project.

Tot viermaal toe werden de Mariabeelden die zich in de kapel bevonden, gestolen.

3. De veldkapellen

Eekhoutsdreef

Locatie **20**: Eekhoutsdreef

In de witte kapel bevindt zich achter kunststofglas een Onze-Lieve-Vrouwebeeld, dat gesierd wordt door kunstbloemen en twee glazen kandelaars.

In 2008 werd de kapel volledig vernield door een auto. Als bij wonder bleef het Onze-Lieve-Vrouwebeeld ongeschonden en lag het bovenop de brokstukken.

3. De veldkapellen

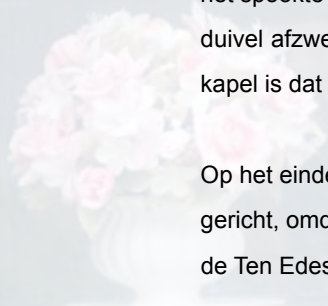
Ten Edestraat

Locatie **21**: Ten Edestraat 64

Het originele kapelletje is vermoedelijk meer dan 200 jaar oud. Wellicht werd het daar geplaatst omdat de mensen geloofden dat het spookte in de straat. Met de kapel wilde men het geloof in de duivel afzweren. Een andere verklaring voor de bouw van deze kapel is dat men de weergoden gunstig wou stemmen.

Op het einde van de twintigste eeuw werd een nieuwe kapel opgericht, omdat het oude in de weg stond voor de verbreding van de Ten Edestraat.

Het kapelletje wordt gesierd door een laurierkersstruik en een buxus. Meestal brandt naast het Mariabeeld een Noveenkaars. Tweemaal per jaar, in mei en september, wordt bij deze kapel een gebedsviering gehouden.

3. De veldkapellen

Booneplas

Locatie **22**: Stooftstraat-Gaversepontweg

Bouwjaar: 1952

Het kapelletje bevat een Mariabeeld, twee kandelaars en een Noveenkaars.

Vroeger hing er een kapelletje aan een boom, maar een bliksemingslag net boven de kapel vernietigde de boom. In 2008 renoveerde het gemeentebestuur de kapel en werd het grasplein opnieuw getooid met twee bomen.

Deze kapel bevindt zich op een site die in de volksmond Booneplas genoemd wordt. Volgens de Atlas der buurtwegen (1845) liep de Stooftstraete van het huis van Louis De Cavele (Sneppstraat) naar Booneplas.

3. De veldkapellen

Booneplas is een volksetymologische vervorming van 'bonne place'. Deze benaming is wellicht ontstaan doordat Franse soldaten op deze plaats hun soldij ontvingen. Een andere verklaring is dat ze hun soldij hier in een gezellig cafeetje kwamen verkwisten. Dit zouden soldaten van legers van Napoleon geweest zijn.

3. De veldkapellen

Onze-Lieve-Vrouw van Scherpenheuvel

Locatie **23**: Oudenaardseheerweg 270

Bouwjaar: 1903

Modest De Clercq liet deze kapel bouwen als dank voor de genezing van zijn echtgenote, na een bedevaart te voet naar Scherpenheuvel. Z.E.H. Présiaux, toenmalig pastoor van Nazareth, verzorgde de plechtige inzegening op 10 september 1903.

In 2003 werd het 100-jarige bestaan van de kapel gevierd met een plechtige feestviering aan de kapel. Nog steeds wordt deze kapel goed onderhouden door de familie.

In de volksmond is deze kapel zeer goed gekend als Dest De Clercks kapelle. De kapel is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van Scherpenheuvel.

3. De veldkapellen

Bosstraat

Locatie **24**: Bosstraat 126

Vermoedelijk is deze kapel meer dan 200 jaar oud. De lindebomen zijn in 1918 aangeplant. Voordien stonden er eikenbomen.

Vroeger stond er in de kapel een prachtig, houten Onze-Lieve-Vrouwebeeld van ongeveer 60 cm hoogte, maar dit werd in 1920 gestolen.

Volgens de overlevering is de kapel opgericht omdat het op die plaats spookte. De Poppkaart van 1860 vermeldt als eigenaar de familie Verheyden uit Oudenaarde, familie van textielabrikanten.

3. De veldkapellen

Kapel Onze-Lieve-Vrouw

Locatie **25**: Weefstraat

Deze kapel werd gerenoveerd in het begin van deze eeuw.

In de kapel staan achter het traliewerk negen beelden: een Onze-Lieve-Vrouw met kind, een Heilig Hartbeeld, een Onze-Lieve-Heer zonder kruis, een Broeder Isidoor, twee kruisbeelden, een Onze-Lieve-Vrouw van Scherpenheuvel, een Heilige Antonius en een buste van Onze-Lieve-Vrouw.

Aan de buitenzijde van de kapel is er bovenaan een nis met een Mariabeeld met kind.

3. De veldkapellen

Sint-Annakapel

Locatie **26**: Landuitstraat

Bouwjaar: 1746

De Sint-Annakapel is de oudste kapel in deelgemeente Eke. De kapel werd in 1746 gebouwd en is de volkse interpretatie van een barokkapel.

De Heilige Anna werd aanbeden bij ziektes en wellicht is de kapel op deze plaats gebouwd omdat hier een besmettelijke ziekte op-hield.

Eke was ook gelegen op de route van een jaarlijkse Sint-Anna-bedevoort. Omstreeks 1500 begon men in Bottelare namelijk de Heilige Anna te vereren. Vanaf 1732 vond er ieder jaar een bedevaart van Deerlijk naar Bottelare plaats. Het is mogelijk dat de Sint-Annakapel in functie hiervan werd opgericht.

3. De veldkapellen

Het staat vast dat de bisschop van Gent in 1736 toestemming gaf aan Jan Van Laere en zijn vrouw Louise Willems om een kapel op te richten, gewijd aan Sint-Anna. Bij akte van 29 september 1746 werd dit vastgelegd door de Philippus, abt van de Sint-Pietersabdij.

De legende van de Sint-Anna vertelt dat Anna, echtgenote van de herder Joachim, kinderloos bleef. In gewijde teksten is hierover een aangrijpende klaagzang terug te vinden. Op een dag echter bracht een engel aan Joachim de boodschap dat hun gebeden verhoord waren. Het koppel kreeg een dochter en noemde haar Maria.

De Heilige Anna werd patrones van de moeders en het symbool van de vruchtbaarheid. Daarnaast werd Sint-Anna ook aanbeden

3. De veldkapellen

tegen koorts, oogziekten, kreupelheid, breuken en zweren aan de handen en voeten.

Op 26 juli 1584 werd de feestdag van Sint-Anna officieel door de paus ingesteld. De jaarlijkse Sint-Annaomwegang in Eke vindt plaats op zondag 26 juli of op de eerstvolgende zondag na 26 juli.

In de kapel staan een gepolychromeerd houten beeld van Sint-Anna-ten-Drieën, vier gepolychromeerde houten beelden van engelen en een bas-reliëf met vier gevleugelde putti.

3. De veldkapellen

De Veldkapel

Locatie **27**: hoek Steenweg-Nieuwe Steenweg (N60)

Bouwjaar: vóór 1776

Deze kapel werd vóór 1776 gebouwd, aangezien ze terug te vinden is op de kaart van Ferraris (1776). Maar het gebouwtje stond oorspronkelijk in de kasteeldreef, toegankelijk vanuit de 's Gravendreef. Wegens de aanleg van de N60 werd de kapel in 1972 verplaatst.

In de kapel staat het beeld van het Heilig Paterke van Hasselt en een Onze-Lieve-Vrouwebeeld in wit kleed en met blauwe sluier. Aan de binnenkant van het hekje dat de beelden beschermt, hangen pinnen waar kaarsen op geplaatst kunnen worden. Naast het met dolomiet verharde pad staat een zitbank.

Felix Smeets (burgemeester in de jaren 1970-80) was afkomstig van Limburg en droeg de kapel op aan het Heilig Paterke van Hasselt na de genezing van een van zijn kinderen.

3. De veldkapellen

Kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes

Locatie **28**: Duivelstraat-Ganzenbroek

Bouwjaar: ca. 1900

De kapel is gebouwd in witgekalkte bakstenen en wordt afgedekt met een zadeldak van rode en blauwe boomse pannen. Een zwartgeverfd ijzeren hek scheidt de rondboogvormige nis af.

In de nis staan twee Onze-Lieve-Vrouwebeelden, twee Heilig Hartbeelden en een kruisbeeld.

Tegen de wit bepleisterde achterwand hangen twee ex-voto's (natuurstenen tegels waarop Maria wordt bedankt voor genezing of bekomen gunsten).

De noveenkaarsen worden hier brandend gehouden.

3. De veldkapellen

Grote knok

Locatie **29**: Kwaadstraat-Nederbosstraat

Bouwjaar: 1952

De kapel staat in een groen perk met een zitbank, is uit wit pleisterwerk opgebouwd en op de nok van het scherpe dak staat een arduinen kruis. Een blauwe mantel als achtergrond laat het witte Onze-Lieve-Vrouwebeeld mooi tot z'n recht komen.

In 1952 vierde de Boerinnenbond (nu KVLV) z'n 25-jarig jubileum met veel luister, onder meer met de oprichting van een kapel aan 'de grote knok'. De fondsen kwamen van de boerinnenbond en de boerinnenjeugdbond.

'Knok' betekent gewoonlijk een plaats waar drie wegen samenkomen. De 'grote knok' in Eke was een lager gelegen plek aan een driesprong, die een groot deel van het jaar onder water stond. De plek werd vroeger de 'put van berouw' genoemd. De legende gaat dat op deze plaats een huis stond waarin 'grote zondaars' woonden en dat het huis ter plekke in de grond zonk.

3. De veldkapellen

Parkwijk

Locatie **30**: Parkwijk

Bouwjaar: ca. 1980

Dit is een moderne kapel. In de nis van de kapel prijkt naast een moderne afbeelding van Maria de tekst 'Moeder van vertrouwen'. Voor de kapel staat een zitbank.

De kapel is opgericht na de aanleg van de Parkwijk, die aansluit bij de latere Guido Gezellestraat en de overige straten van de 'schrijverswijk'.

3. De veldkapellen

De Oude molen

Locatie **31**: Kortrijkseheerweg 34 (hoek Versluisstraat)

Bouwjaar: 1941

Deze houten kapel is bevestigd aan de zijgevel van een gebouw.

Oorspronkelijk hing de houten kapel aan de korenmolen, 'de Oude Molen' genoemd. Deze molen werd in 1747 op die plaats herbouwd maar werd op 22 augustus 1941 vernietigd door een blikseminslag.

De restanten van de molen werden afgebroken en de kapel verhuisde naar de gevel van de hoeve op het nummer 34 in de Kortrijkseheerweg. De hoeve werd destijds uitgebaat door de familie van Leo De Vetter, die molenaar was op de Oude Molen.

De kapel werd al enkele keren gerenoveerd, maar behield z'n oorspronkelijke uitzicht.

3. De veldkapellen

Dreef kasteel Meulenaere

Locatie **32**: Deinzestraat 42

Dit boomkapelletje heeft een zadeldak en bevat een beeld van Onze-Lieve-Vrouw met staand kind.

De kapel hangt aan een oude linde bij het begin van de dreef die vroeger naar een van de kastelen van Nazareth leidde, het zogenaamde Meulenaerskasteel.

Deze kapel zou er reeds gehangen hebben toen Henri De Meulenaere rond 1950 burgemeester werd.

3. De veldkapellen

Warandestraat

Locatie **33**: tegenover Warandestraat 14

Bouwjaar: 1953

Oorspronkelijk hing hier een houten kapelletje aan een lindeboom. In 1953 moest de boom wijken voor de verbreding van de straat en werd een bakstenen kapel opgetrokken.

3. De veldkapellen

Hanestraat

Locatie **34**: hoek Huisepontweg-Hanestraat

Vóór de Tweede Wereldoorlog stimuleerde de parochiale overheid iedere wijk om een eigen kapel te hebben. Om die reden werd er een kapelletje opgehangen aan de zijgevel van het huis van de smidse van boerke Mathys. De kapel is gemaakt uit metaal en werd geschilderd in het blauw, de kleur van Maria.

Onder het opschrift 'AVE MARIA' bevindt zich, achter glas, een gekroonde Maria met in haar arm het kindje Jezus met opengepreide armen.

Ieder jaar in mei wordt hier gebeden voor de inwoners van de wijk Amerika.

3. De veldkapellen

Huisepontweg

Locatie **35**: Huisepontweg 61

Deze kapel staat een beetje van de weg verwijderd. Het zadeldak is bedekt met blauwe geglaazuurde pannen en is opgetrokken uit hedendaagse scheldesteen.

Naast de beeltenis van Onze-Lieve-Vrouw staat een noveenkaars.

3. De veldkapellen

Boeregemkapel

Locatie **36**: hoek Boeregemstraat-Plezierstraat

Bouwjaar: 1886

In deze grote bakstenen kapel bevinden zich op het altaar heiligenbeelden van Onze-Lieve-Vrouw, de Heilige Jozef en de Heilige Antonius, alsook een groot kruisbeeld.

Aan de muur hangen tien kruiswegtaferelen. Verscheidene van de staties werden door de jaren heen uit de kapel onttrokken.

In de stoelleuning van de zestien stoelen zijn de namen van de vroegere eigenaars gegraveerd.

De gestolen koperen kandelaars werden vervangen door glazen kandelaars.

3. De veldkapellen

In de zijgevels zijn de spitsboogvensters langs de buitenzijde voorzien van ijzeren roeden. Boven de rondboogdeur staat de tekst 'Geloofd zij / Jesus Christus / Amen / 1886'.

De kapel werd in 1988 opnieuw ingezegend en opgedragen aan vier verzetsstrijders die op 7 september 1944 het leven lieten na een gevecht met de Duitsers. Voor hen werd een gedenkplaat aan de gevel geplaatst.

4. De kruisen

't Kruis

Locatie **37**: Leegzakstraat 4

Bouwjaar: 1980

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd er ingebroken in de kerk van Nazareth. Hierbij werden ook gewijde hosties gestolen, die later werden teruggevonden in de Leegzakstraat. Als boetedoening liet de familie Kervyn de Volkaersbeke toen een metalen kruisbeeld oprichten.

Omdat dit kruis door roest was aangetast, werd het op last van de toenmalige baron Jacques in 1980 vervangen door de huidige betonnen constructie. Het kruis staat tussen drie eiken in een bocht van de straat.

De inscriptie luidt: 'Tot uitboeting der Godslasteringen, herstelling van de oneer het Heilig Sakrament aangedaan'.

4. De kruisen

Kruis Kallemoeie

Locatie **38**: hoek Kallemoeie-Marollestraat

Bouwjaar: ca. 1920

Rond 1920 werd een betonnen kruis met een gekruisigde Christus geplaatst. Dit was een gift van de baron Kervyn de Volkaersbeke.

Het kruis staat in de schaduw van twee stoere eiken, een erfenis van de toen nog bosrijke Marollestraat.

Vroeger werden er vieringen gehouden bij dit kruis.

Bronvermelding

- Atlas der buurtwegen Eke. 1846.
- Atlas der buurtwegen Nazareth. 1850.
- DAVIDSFONDS NAZARETH, Bijdrage tot de geschiedenis van de gemeente Nazareth. 1975.
- HEEMKRING SCHELDEVELD, KERCKSCHAVER, T., Ommegang en ommegangkapellen te Nazareth. 1982.
- HEEMKRING SCHELDEVELD, VLERICK, Ch., Kapellen te Eke. 1987.
- <http://wikipedia.org>
- MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, BESTUUR VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen, 12n3. 1991.
- WERKGROEP OMMEGANG NAZARETH, De ommegang ter ere van Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth.

